

Proeve
van
Bekwaamheid
N.E.S.M.

Integrale beoordeling en waardering van de competentiegerichte kwalificatiestructuur

Nederlandse Examenstichting voor Sportverzorging en -massage

Niets uit deze uitgave mag gekopieerd worden, verveelvoudigd of opgenomen in een elektronisch bestand zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van de N.E.S.M. © 2005

Inhoud

2	Definitie PvB
	Uitvoering project
3	Proeve van bekwaamheid
	Voorwaarden voor deelname
	De opdrachten
	Reflectieverslag
4	Uitleg
	Toetsomgeving
	Voorlopige beoordeling
	Bewijzen
	Nagesprek en definitieve beoordeling
5	Beoordeling in schema
	Eindgesprek
	Uitslag en herkansing
	Documenten
	Handleiding
	Verantwoording
6	Kerntaak
	Functionaliteit
	Leerwegonafhankelijk
	Authentieke context
7	Validiteit
	Betrouwbaarheid
	Standaardisatie
	Transparantie
	Binnenschoolstoetsen
8	Aansluitende ontwikkelingen
	Aanbevelingen
	Onderwijsproces
	Elders verworven competenties
9	Voorstellen
	Keuze's
	Schooltentamen
	Kennis en vaardigheden
10	Formatief toetsen (binnenschools)
11	Zorgverlening bij acuut sportletsel
	Stoornissen algehele toestand
	Levensreddende handelingen
	Vervoer
12	Massage
13	Massageopdrachten
	Beroepsgerelateerd onderzoek
	Preventief bandageren
14	Volgorde praktijkexamen
	Competentiematrix
15	Kerntaken, Kernopgaven en succescriteria
16	Specifieke competenties voor bekwaamheden
17	Specifieke indicatoren voor bekwaamheden

Definitie PvB

Onder een Proeve van Bekwaamheid wordt een toetsvorm verstaan, waarmee in een authentieke context de beheersing van de beroepscompetenties van een kerntaak integraal beoordeeld en gewaardeerd worden. Uitgangspunt wordt gevormd door de competentiegerichte kwalificatiestructuur, waarin per kwalificatie kerntaken en bijbehorende beroepscompetenties met succescriteria zijn geformuleerd.

Beoogde resultaten

De beoogde eindproducten van het project zijn:

1. een methodiek voor het beoordelen van competenties;
2. per kerntaak wordt aangegeven welke bewijzen de kandidaat moet leveren om het gewenste gedrag aan te tonen en op welke criteria de verwerking van de opdracht en de resultaten worden beoordeeld
3. evaluatie van de ingezette toetsen;

Uitvoering project

Deelnemers

In het project wordt samengewerkt door de volgende partners;

- NESM
- VOS
- NBSM

In eerste instantie is het project ontwikkeld door Ron Molders als intermediair voor de participerende organisaties. De pilot is gehouden met leerlingen van instituut "Ron Molders"

Het klankbord van het project bestaat uit:

Jan Stolp

Andy van der Hoeven

Jan Bijker

Jan Kwakman

Bert Knippels

Willem van Zeijl

Bas Schipper

Het klankbord communiceert via e-mail onder de titel "Cercle d' amis"

Uitvoering

Het project wordt in 4 fasen uitgevoerd:

1. Definitiefase;
2. Voorbereidingsfase;
3. Uitvoeringsfase;
4. Nazorgfase.

1 . Definitiefase

In de eerste fase van het project, de definitiefase, moet een door het klankbord gedragen projectplan tot stand.

2. Voorbereidingsfase

In de voorbereidingsfase moeten een aantal onderdelen voor de Proeve van Bekwaamheid ontwikkeld worden. In dit document doe ik daar een aantal voorzetten toe. Als eerste moet vastgesteld worden dat binnen de NBSM een bruikbaar beroepscompetentieprofiel en een kwalificatieprofiel beschikbaar zijn voor de kwalificatie.

3. Uitvoeringsfase nader te bepalen

4. Nazorgfase (moet uit evaluatie blijken)

Proeve van bekwaamheid

Het kwalificatieprofiel bestaat uit 8 kerntaken met bijbehorende beroepscompetenties en succescriteria. In de nieuwe kwalificatiestructuur zijn per kwalificatie een aantal kerntaken opgenomen. Een kerntaak is een cluster van logisch met elkaar samenhangende beroepsactiviteiten waarvoor bepaalde beroepscompetenties zijn vereist. Per kerntaak wordt een Proeve van Bekwaamheid uitgevoerd: een afsluitende toets in een realistische (authentieke) context, waarmee wordt vastgesteld of de kandidaat de beroepscompetenties in voldoende mate beheerst en geïntegreerd weet toe te passen.

Voorwaarden voor deelname

Bij sommige kerntaken worden voorafgaand aan de Proeve van Bekwaamheid één of meerdere voorwaardelijke tentamens afgenomen. Voorwaardelijk betekent dat de kandidaat moet slagen voor deze tentamens voordat hij aan de Proeve mag deelnemen. De functie van voorwaardelijke tentamens is te garanderen dat universele en voor het werkveld essentiële en cruciale kennis en/of vaardigheden bij de kandidaat aanwezig zijn. Universeel wil zeggen dat de betreffende kennis en vaardigheden in verschillende (werksituatie) contexten vereist zijn. Voorwaardelijke toetsing zal niet bij alle Proeven gewenst of noodzakelijk zijn.

De opdrachten

De kandidaat voert verschillende opdrachten uit: opdrachten vanuit de Kerntaken en de opdracht Reflectiegesprek. De omvang, intensiteit en vorm van de opdrachten moeten zodanig zijn dat een gefundeerd oordeel over de beheersing van de beroepscompetenties van de kandidaat wordt verkregen. Bij de opdracht Kerntaak gaat het zowel om het resultaat (product of dienst) als om het werkproces: niet alleen het resultaat van het handelen wordt beoordeeld, maar ook of het handelen effectief en efficiënt is geweest. De kandidaat voert de opdracht Kerntaak uit volgens het werkproces zoals is beschreven in de opdracht. Met de opdracht Reflectiegesprek wordt het ontwikkelingsvermogen van de kandidaat beoordeeld. Voor deze opdracht maakt de kandidaat een reflectieverslag waarin o.a. de eigen werkwijze kritisch wordt beoordeeld.

Reflectiegesprek protocol

Naam kandidaat:

Datum

Plaats:

Beoordelaar

Onderwerpen	Gegeven antwoorden	Voldaan
Inzicht		
Kennis		
Vaardigheid		
Motivatie (onderbouwing)		
Zelfkritiek		
Verbeteringen		

Uitleg:

Het competentiegericht onderwijs vraagt om een eindtoets op basis van kerntaken, kernopgaven en succescriteria. Dit moet ondergebracht zijn in de Proeve van Bekwaamheid (PvB). Buiten de normering moet aan het einde van de Proeve een z.g.n. reflectiegesprek plaats vinden. Niet te verwarren met het eindgesprek. In het Reflectiegesprek moet de kandidaat met zelfkritiek terug kijken op zijn handelingen en deze onderbouwen. Hij moet zijn handelen hierin verdedigen. Hij kan zijn mening geven over de door hem getoonde vaardigheden met eventuele opmerkingen daarbij.

Hierbij wordt beoordeeld of er voldoende inzicht is (dus geen plaatjes laten zien)

Of de kennis zich niet alleen beperkt tot “dat hebben wij zo geleerd”

Dat vaardigheid aantoont dat er ook geoefend is (vouwen, plooiën, handigheid van het bandageren, snelheid van handelen)

Bij motivatie wordt beoordeeld of hij ook weet waarom hij het juist zo gedaan heeft.

Zelfkritiek legt de zwakke punten bloot en geeft de verbeteringen aan.

De evaluatie vindt plaats met de beoordelaar.

Toetsomgeving

Een Proeve van Bekwaamheid kan worden uitgevoerd tijdens een centrale toetsing (examen/tentamen) of op een onderwijsinstelling (deel examen/tentamen). Het uitgangspunt is dat de Proeve plaatsvindt in een authentieke beroepscontext. Een context wordt als authentiek beschouwd als voldaan is aan de randvoorwaarden die beschreven zijn in de opdracht van de Proeve van Bekwaamheid.

Voorlopige beoordeling

De beoordeling wordt uitgevoerd door diverse beoordelaars: docenten bij binnenschoolse toetsing, een examinator en een praktijkopleider bij een (de)centrale toetsing. In het laatste geval is de examinator de eindverantwoordelijke voor de beoordeling. Doel van de beoordeling is vaststellen of de kandidaat de beroepscompetenties in voldoende mate beheerst. De beoordeling richt zich op drie onderdelen:

1. het gevolgde proces,
2. de gerealiseerde resultaten
3. het ontwikkelingsvermogen van de kandidaat

Voor elk onderdeel hebben de beoordelaars de beschikking over een beoordelingsformulier, waarin de succescriteria zijn opgenomen. Voor elk onderdeel van de beoordeling is ook een waarderingsvoorschrift beschikbaar. Het gebruik hiervan is niet verplicht. Het is een hulpmiddel dat per succescriterium aangeeft op welke deelaspecten bij de beoordeling kan worden gelet. In eerste instantie wordt per succescriterium een voorlopige beoordeling (voldoende/onvoldoende) gegeven.

Bewizen

Bij de uitvoering van de opdrachten komen bewizen tot stand op basis waarvan de beoordeling van het proces, resultaten en het ontwikkelingsvermogen wordt uitgevoerd (voortgangcontrole). De uitkomsten van het nagesprek worden beschouwd als aanvullend bewijs.

Nagesprek en definitieve beoordeling

De beoordeling wordt afgesloten met een nagesprek dat de beoordelaars met de kandidaat voeren. In dit nagesprek worden zowel het gerealiseerde resultaat en het daarbij gevolgde proces als het reflectiegesprek besproken. Het nagesprek heeft als belangrijkste doel het verkrijgen van aanvullende informatie. De kandidaat moet in ieder geval de gelegenheid krijgen om de gevolgde handwijze en de resultaten toe te lichten. Na afloop van het nagesprek wordt per succescriterium de definitieve beoordeling (voldoende, onvoldoende) van proces, resultaat en ontwikkelingsvermogen vastgesteld, die met onderbouwing in de beoordelingsformulieren wordt genoteerd.

Beoordeling in schema	
1. proces	<ul style="list-style-type: none"> - opdracht: hoe is de kerntaak uitgevoerd - bewijs: voortgangcontrole en/of verslag - beoordelingsinstrumenten: beoordelingsformulier, nagesprek, voortgangcontrole
2. resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - opdracht: wat is het effect van de kerntaak - bewijs: behaalde resultaten - beoordelingsinstrumenten: protocol, voortgangcontrole, nagesprek
3. ontwikkelingsvermogen	<ul style="list-style-type: none"> - opdracht: reflectieverslag - bewijs reflectieverslag - beoordelingsinstrumenten: beoordelingsformulier ontwikkelingsvermogen, nagesprek

Eindgesprek

Ter afsluiting van de Proeve van Bekwaamheid voeren de beoordelaar(s) een eindgesprek met de kandidaat. In het eindgesprek wordt de definitieve beoordeling op de drie onderdelen toegelicht. Tevens wordt een eventuele herkansing besproken. Na afloop van de Proeve kunnen de, voortgangcontrole, protocol, het reflectiegesprek en de beoordelingsformulieren in het dossier van de kandidaat worden opgenomen.

Uitslag en herkansing

Na afloop van het nagesprek wordt de uitslag vastgesteld. De kandidaat kan slechts slagen als hij aan alle succescriteria heeft voldaan. Afhankelijk van het aantal onvoldoendes wordt besloten tot een volledige herkansing of een aanvullende opdracht.

Documenten

In het project worden Proeven ontwikkeld voor de kerntaken. Bij elke Proeve gaat een bijlage met achtergrond informatie en een handleiding voor de kandidaat. Bij de Proeven wordt een algemene handleiding ontwikkeld, waarin wordt beschreven op welke wijze een Proeve van Bekwaamheid georganiseerd, uitgevoerd en beoordeeld wordt. De handleiding wordt gebruikt in combinatie met een Proeve van Bekwaamheid voor een specifieke kerntaak. De ontwikkelde Proeven zijn gebaseerd op de kwalificatieprofielen, zoals die nu zijn ontwikkeld binnen de NBSM. Het is mogelijk dat in de toekomst hierin nog wijzigingen optreden; in dat geval zullen de Proeven ook aangepast dienen te worden.

Handleiding

In de Handleiding is de volgende informatie opgenomen:

- . een globale beschrijving van de Proeve van Bekwaamheid;
- . de organisatie van een Proeve en de kenmerken van de opdrachtoomschrijving;
- . de beoordelingsprocedure;
- . het gebruik van de ondersteunende instrumenten; de beoordelingsinstrumenten en de gesprekken met de kandidaat;
- . stroomschema's t.b.v. de organisatie en uitvoering van de Proeve van Bekwaamheid.

Verantwoording

De volgende uitgangspunten voor de ontwikkeling van de Proeven zijn genomen in dit project:

- . Kerntaak;
- . Functionaliteit;
- . Leerwegaafhankelijk;
- . Authentieke context;
- . Kwaliteitscriteria.

Kerntaak

Bij de ontwikkeling van de PvB is uitgegaan van het NBSM beroepscompetentieprofiel (BCP).

Centraal in het BCP staat de beschrijving van het beroep en de verdeling van het beroep in een aantal kerntaken en kernopgaven. Een kerntaak is gebaseerd op arbeidslogica; een set van inhoudelijk samenhangende beroepsactiviteiten. Een kernopgave behoort bij het beroep in zijn geheel en wijzen op beroepssituaties die kerntaakdoorsnijdend zijn. De beschrijving van een kerntaak biedt een context en geeft, mede in combinatie met de kernopgaven. Informatie over de keuzes en dilemma's die de kandidaat moet kunnen hanteren. In het BCP worden verder per kerntaak de beroepscompetenties aangegeven; vakmatig-methodische, bestuurlijk-organisatorische en strategische competenties, sociaal-communicatieve en cultureel-normatieve competenties en leer- en omgevingscompetenties. Per competentie worden de succescriteria voor het proces en het resultaat aangegeven.

Om een geïntegreerde beoordeling van de beheersing van de beroepscompetenties mogelijk te maken is gekozen voor de kerntaak als kleinste toetseenheid. De kerntaak is hiervoor geschikt omdat het een set van inhoudelijk samenhangende beroepsactiviteiten betreft. Bij de uitvoering van een Proeve zullen dan ook alle beroepscompetenties uit het BCP in hun onderlinge samenhang aan de orde komen. De beheersing van de beroepscompetenties wordt beoordeeld met de succescriteria uit het BCP. In de Proeve is gekozen om een onderscheid te maken tussen enerzijds de beoordeling van de uitvoering van de kerntaak (proces en resultaat) en anderzijds de beoordeling van het ontwikkelingsvermogen. Met de beoordeling van de uitvoering van de kerntaak wordt de beheersing van de vakmatige-methodische, bestuurlijk-organisatorische en sociaal-communicatieve en cultureel normatieve competenties beoordeeld, met de beoordeling van het ontwikkelingsvermogen de beheersing van de leer- en vormgevingscompetenties. Er is dus een onderscheid gemaakt tussen de beroepscompetenties die worden ingezet bij de directe uitvoering van de kerntaak en de beroepscompetenties die worden ingezet bij het reflecteren op het eigen functioneren. Dit is gedaan omdat de leer- en vormgevingscompetenties een grotere reikwijdte hebben dan de directe uitvoering van de kerntaak

Functionaliteit

De Proeve van Bekwaamheid is opgezet als summatieve toets, m.a.w. de functie van de beoordeling is kwalificering. Per kerntaak wordt een Proeve van Bekwaamheid uitgevoerd. De beoordeling van de uitgevoerde Proeven dient informatie op te leveren, waarmee de geschiktheid van de kandidaat als beginnend beroepsbeoefenaar wordt vastgesteld. Daarnaast kan de Proeve ook ingezet worden met een formatief doel. De functie van beoordelen is dan gericht op de voortgang van het leerproces, waarbij het accent ligt op de begeleiding van de deelnemer. Met de Proeve als formatieve toets kan de deelnemer en/of de onderwijsinstelling beoordelen in hoeverre het gewenste eindniveau bereikt is en welke ontwikkeling de deelnemer moet doormaken om tot het gewenste niveau te komen.

Leerwegonafhankelijk

Het aantonen van het vereiste beheersingsniveau is met de Proeve gekoppeld aan een inhoudelijke standaard en niet aan een onderwijsvorm. De inhoudelijke standaard wordt gevormd door het Kwalificatieprofiel. De Proeve van Bekwaamheid staat daarmee los van de leerweg, waarin de vereiste beroepscompetenties zijn verworven. Bij leerwegonafhankelijk beoordelen zoals bij de Proeve doet het er niet toe waar iemand de competentie verworven heeft (binnenschools of buitenschools).

Authentieke context

Met de beoordeling van een Proeve van Bekwaamheid wordt een voorspelling gedaan in hoeverre een kandidaat voldoet aan de eisen van een beginnend beroepsbeoefenaar. Voor een hoge voorspellende waarde is uitvoering van de Proeve in een authentieke context essentieel. Dan is er namelijk sprake van een hoge mate van overeenkomst tussen de beoordelingssituatie en de situatie waarin de te beoordelen competenties later toegepast gaan worden. In de Proeve van Bekwaamheid zijn randvoorwaarden opgenomen om een authentieke context en opdracht te garanderen. Uitvoering van de Proeve bij een leerbedrijf heeft vaak de voorkeur, omdat daar sprake is van een authentieke context. De randvoorwaarden worden gebruikt om vast te stellen of een instituut geschikt is voor de uitvoering van de Proeve. Bij het ontbreken van geschikte instituten kan de Proeve ook centraal (NESM) worden uitgevoerd. Bij binnenschoolse toetsing dient een authentieke context te worden gevonden; een gesimuleerde praktijksituatie, waarin bijvoorbeeld een simulatieopdracht of project wordt uitgevoerd. Een context wordt als authentiek beschouwd als voldaan is aan de randvoorwaarden.

Validiteit

De belangrijkste voorwaarde die je aan een Proeve kunt stellen is de validiteit: de mate waarin de Proeve meet wat men ermee beoogt te meten. Om de validiteit van een Proeve te waarborgen is de relatie tussen de competenties en de inhoud van de toets van groot belang. Dit betekent dat zowel de te meten vakinhoud als het gewenste beheersingsniveau tot uitdrukking dient te komen in de Proeve. De volgende maatregelen zijn genomen t.b.v. de validiteit:

- . afname toets in een authentieke context;
- . representatieve opdracht, waarmee de volledige uitvoering van de kerntaak door de kandidaat wordt vereist;
- . gebruik van alle succescriteria uit het Kwalificatieprofiel, waarmee een beoordeling van de beheersing van alle beroepscompetenties wordt gerealiseerd.

De representativiteit van een opdracht wordt bepaald door de volledigheid en de natuurgetrouwheid van de opdracht. Er is echter wel vaak sprake van een dilemma tussen enerzijds de volledigheid van de opdracht en anderzijds de natuurgetrouwheid van de opdracht. Zo is in het werkveld (leerbedrijf) vaak wel een natuurgetrouwe opdracht mogelijk, maar is volledige uitvoering van de kerntaak gezien het gebruikelijke werkproces van het leerbedrijf niet altijd mogelijk. Aan de andere kant is bij toetsing op een onderwijsinstelling volledige uitvoering goed mogelijk door het construeren van volledige opdrachten, maar is de natuurgetrouwheid problematisch omdat de toets in een gesimuleerde context wordt afgenomen. Een compromis tussen volledigheid en natuurgetrouwheid zal in elke toetsomgeving een rol spelen. Met de randvoorwaarden uit de Proeve wordt aangegeven waar de opdracht en context minimaal aan moeten voldoen om te kunnen spreken van een authentieke context en een representatieve opdracht. De randvoorwaarden worden bepaald aan de hand van de succescriteria uit het Kwalificatieprofiel.

Betrouwbaarheid

Onder betrouwbaarheid wordt verstaan de mate waarin de Proeve consistent meet. Een belangrijk aspect van de betrouwbaarheid is de objectiviteit; de mate van overeenstemming tussen verschillende beoordelaars.

De volgende maatregelen worden genomen t.b.v. de betrouwbaarheid:

- beoordeling van verschillende bewijzen op verschillende momenten (protocollen, gerealiseerde producten/diensten, reflectiegesprek, voortgangcontrole nagesprekken)
- eenduidige beoordelingsinstrumenten (succescriteria met waarderingsvoorschriften);

In de waarderingsvoorschriften wordt per succes criterium aangegeven welke deelaspecten een rol spelen bij het beheersen van de betreffende competentie. Op deze wijze worden verschillen in interpretatie van de succescriteria voorkomen.

- eenduidige opdrachten en gewenste bewijzen;
- eenduidige instructie aan kandidaat en beoordelaars;
- beoordelaars met kennis van de beroepspraktijk;
- schriftelijk onderbouwde beoordeling, zodat de beoordeling inzichtelijk is voor onderwijsinstelling en kandidaat

Standaardisatie

Bij de uitvoering van de Proeve is in ieder geval sprake van verschillende contexten voor verschillende kandidaten. Door het gebruik van randvoorwaarden bij het selecteren van context en opdracht, de uitvoering van het gehele werkproces uit de opdracht en het gebruik van een uniforme beoordelingsprocedure wordt toch een zekere mate van standaardisatie in de Proeve gerealiseerd. Op deze wijze zal het civiel effect van de behaalde diploma's 'gemiddeld' hetzelfde zijn.

Transparantie

Er is sprake van transparantie als kandidaten vooraf weten wat de uit te voeren opdrachten zijn en aan de hand van welke succescriteria zij worden beoordeeld. De kandidaten kunnen zich dan adequaat voorbereiden, waardoor onnodige spanningen bij de kandidaat voorkomen. Om de transparantie te bevorderen wordt in de Proeve aangegeven op welke wijze de kandidaat zich moet voorbereiden op de Proeve, o.a. door kennis te nemen van opdracht en succescriteria. Transparantie is daarnaast gebaat bij een verantwoording en beargumentering door de kandidaat van de uitvoering van de Proeve in een nagesprek. Het nagesprek is dan ook een onderdeel van de beoordelingsprocedure. Een ander belangrijk aspect is het inzicht dat de kandidaat heeft in de argumentatie van de beoordeling door de beoordelaars. In het eindgesprek van de Proeve geven de beoordelaars een toelichting op de beoordeling. Bovendien wordt de beoordeling beargumenteerd op het protocol

Binnenschools toetsen

Een gelicentieerde onderwijsinstelling, waarbij een authentieke context moet worden gevormd waarin bijvoorbeeld een simulatie-opdracht of project wordt uitgevoerd

Aansluitende ontwikkelingen

Binnen de VOS moet cursusmateriaal ontwikkeld worden om onderwijsinstellingen te ondersteunen bij het ontwikkelen en gebruiken van Proeven.

Aanbevelingen

Het resultaat van het project is geen definitieve versie van de proeve; eerder een vertrekpunt, waarin nieuwe inzichten, ervaringsgegevens e.d. verwerkt kunnen worden. De belangrijkste aanbeveling voor verdere ontwikkeling van de Proeve is het verkrijgen van ervaringsgegevens door het uitvoeren van pilots. Ondanks de uitvoering van een pilot, is er in het project relatief weinig aandacht geweest voor het gebruik van de Proeve van Bekwaamheid. De meeste energie is gaan zitten in het ontwikkelen van een valide en betrouwbare toets. Na de eerste pilot zijn een aantal belangrijke aanpassingen verricht om de bruikbaarheid en de inzichtelijkheid van de Proeve te vergroten. Momenteel wordt een pilot uitgevoerd met de aangepaste Proeven. De resultaten hiervan zijn echter nog niet beschikbaar.

Deze en toekomstige pilots zullen informatie moeten geven over de bruikbaarheid van de Proeve als afsluitende toets voor een kerntaak. Er moet ook meer inzicht worden verkregen over de noodzakelijke tijdsbesteding van docenten en praktijkopleiders bij de uitvoering en beoordeling van de Proeve en de gewenste tijdsduur van een Proeve om een betrouwbaar beeld van de capaciteiten van de kandidaat te krijgen. Verder moet meer ervaring opgedaan worden met de cesuur van de Proeve. Voor binnenschoolse uitvoering van de Proeve moet, eventueel gerelateerd aan de gehanteerde onderwijsvorm(en) binnen de onderwijsinstelling, een toetsvorm en een context worden ontwikkeld. De toetsvorm en context kunnen eenmalig worden ontwikkeld. Binnen de vorm en context moet vervolgens casuïstiek worden ontwikkeld t.b.v. de toetsing. Er moeten meerdere casussen worden ontwikkeld t.b.v. verschillende kandidaten.

Aanbevelingen voor onderwijsinstellingen voor implementatie van de Proeve:

- aanscherpen bij docenten van het beroepsbeeld behorende bij een kwalificatie;
- tijd reserveren voor uitvoering en beoordeling van de Proeve;
- ontwikkeling van context en casuïstiek t.b.v. binnenschoolse uitvoering van de Proeve;
- training docenten en examinatoren in de ontwikkeling en het gebruik van de Proeve.

Onderwijsproces

De nieuwe competentiegerichte kwalificatiestructuur heeft consequenties voor het onderwijs. De vakbekwaamheid zal centraal moeten staan in het onderwijsprogramma. Dit betekent dat de geïntegreerde inzet van de vereiste vaardigheden, attitudes, kennis en inzichten in een beroepsspecifieke situatie aangeleerd moet worden. Onderdeel daarvan zal ook zijn het kunnen reflecteren op het eigen handelen door de onderwijsdeelnemer. Het reflecteren zal een integraal onderdeel moeten zijn van het onderwijsproces en niet een bijkomstigheid. Effectieve toetsing van een kandidaat met een Proeve zal alleen mogelijk zijn met competentiegericht onderwijs, afgestemd op de nieuwe kwalificatiestructuur. Met de Proeve als eindtoets wordt in feite de standaard waaraan kandidaten moeten voldoen vastgelegd. Bij onderwijsontwikkeling is het dan vervolgens belangrijk dat vanuit deze standaard gewerkt wordt aan de invulling van het onderwijsprogramma, m.a.w. het eindniveau is leidend voor de opbouw en inhoud van het curriculum. Daarbij is het belangrijk dat de tussentijdse toetsing voor bepaling van de voortgang van de leerling afgestemd is op de succescriteria van de eindtoets. Je zou kunnen zeggen dat gedurende de schoolperiode getoetst wordt met dezelfde succescriteria, maar dat alleen het vereiste beheersingsniveau meegroeit met de voortgang in de opleiding. Op deze wijze kan een doorlopende 'toetsweg' gerealiseerd worden.

Zoals eerder is aangegeven wordt de Proeve ingezet als summatieve toets. Daarnaast kan de Proeve ook ingezet worden met een formatief doel. De functie van beoordelen is dan gericht op de voortgang van het leerproces, waarbij het accent ligt op de begeleiding van de deelnemer. Als de volledige Proeve als formatieve toets wordt ingezet, kan de deelnemer en/of de onderwijsinstelling beoordelen in hoeverre het gewenste eindniveau bereikt is en welke ontwikkeling de deelnemer moet doormaken om tot het gewenste niveau te komen.

EVC

De Proeve zou ook nog ingezet kunnen worden om het niveau van instromende leerlingen te bepalen om elders verworven competenties (EVC's) te kunnen beoordelen en te waarderen.

Voorstellen

Aanbevelingen voor het onderwijsproces voor implementatie van de Proeve:

- onderwijsprogramma afstemmen op de competentiegerichte kwalificatiestructuur met integrale aandacht voor de ontwikkelingscompetenties;
- tussentijdse toetsing afstemmen op de succescriteria uit de Proeve;
- inzet van de Proeve als summatieve en formatieve toets.

Keuze's

De keuzes m.b.t de uitgangspunten multifunctionaliteit, leerwegonafhankelijk beoordelen en kwaliteitscriteria zijn vergelijkbaar. Met betrekking tot de multifunctionaliteit kan nog worden opgemerkt dat de Proeve uit Toetsen van Competenties gepositioneerd is als summatieve toets, maar dat hij ook kan worden ingezet als formatieve toets. Met betrekking tot het kwaliteitscriterium betrouwbaarheid kan nog worden opgemerkt dat het op meerdere momenten beoordelen gerealiseerd wordt door een voorlopige en definitieve beoordeling.

Authentieke beoordeling

Met betrekking tot het uitgangspunt Authentiek beoordelen. Beoordelen op de werkplek is een andere keuze. Op basis van de ervaringen van de pilot is gekozen om de Proeve niet in te zetten in een leerbedrijf (stage), maar, binnen randvoorwaarden, op een onderwijsinstelling. Het lopen van stages of het beoordelen op de werkplek is arbeidsintensief omdat een individuele begeleiding mogelijk moet zijn. Ook de kwaliteit van de mentor zal aan kwaliteitseisen moeten voldoen. Op dit moment is dat niet gewenst en ook niet realiseerbaar. In de Proeve zijn randvoorwaarden opgenomen, die aangeven waaraan de context en opdracht moeten voldoen om authentieke beoordeling te garanderen. De randvoorwaarden worden vastgesteld op basis van de succescriteria. Als voldaan wordt aan de aangegeven randvoorwaarden is authentieke beoordeling ook mogelijk bij uitvoering op een onderwijsinstelling.

School tentamens

Toetsing vindt plaats op de onderwijsinstelling. De vragen worden aangeleverd door de NESM. Elke toets omvat m.c.-vragen. Bij 5.6 is de toets met voldoende afgesloten. Een herkansing (2e) vindt plaats op aangeven van het instituut. Het hoogste cijfer telt mee in het gemiddelde. Blijkt aan het einde van de toetsen dat één of meerde vakken onvoldoende staan dan vindt een eindtoets plaats.(3e). Alleen de onderdelen van de vakken die een onvoldoende scoorden moeten dan overgemaakt. Eerst moeten de toetsen met een voldoende afgesloten zijn alvorens de cursist de praktijktoets mag doen. In uitzonderlijke gevallen mag van deze volgorde worden afgeweken doch men ontvangt geen diploma of deel diploma alvorens alle vakken met een voldoende zijn afgesloten.

Kennis en vaardigheden

Kennis wordt opgesplitst in

- feitelijke kennis (gericht op feiten of op procedures)
- begripsmatige kennis (gericht op begrippen of op principes)

Vaardigheden worden opgesplitst in vier terreinen

- cognitieve vaardigheden
- reactieve vaardigheden
- psychomotorische vaardigheden
- interactieve vaardigheden

Op elk van deze viergebieden wordt een onderscheid gemaakt in

- reproductieve vaardigheden
- productieve vaardigheden

Tussentijdse theorie-toetsen bevatten een verhouding 80/20 ten aanzien feitelijke kennis en begripsmatige kennis

Formatief toetsen (binnenschools)

Naam:	Voortgangcontrole	1e	2e	3e
Voortgangcontrole				
Anatomie				
1. skelet onderste extremiteit.				
2. spieren onderste extremiteit				
3. bewegingen onderste extremiteit				
4. skelet romp + hoofd				
5. spieren romp				
6. bewegingen romp				
7. skelet bovenste extremiteit				
8. spieren bovenste extremiteit				
9. bewegingen bovenste extremiteit				
<i>eindcijfer anatomie</i>				
Fysiologie				
1. cel				
2. weefsels				
3. huid en warmtehuishouding				
4. spijsvertering				
5. zenuw- en hormoonstelsel				
6. bloed en bloedsomloop				
7. ademhaling				
8. inspanningfysiologie				
<i>eindcijfer fysiologie</i>				
Massage				
1. historische ontwikkeling				
2. techniek				
<i>eindcijfer massage</i>				
Sportverzorging				
1. zorgverlening bij acuut sportletsel				
2. theorie bandageren				
3. functieonderzoek				
4. sporthygiëne				
5. trainingsleer				
<i>eindcijfer sportverzorging</i>				
Praktijk (eindcijfers)				
zorgverlening bij acuut sportletsel	scherp trauma	stomp trauma		
CPR/AED				
Massage	techniek	effect	opbouw/indeling	
sportverzorging (centrale toets NESM)				

Zorgverlening bij acuut sportletsel			
	Scherpe trauma's		
		capillair bloedingen	
		veneuze bloedingen	
		arteriële bloedingen	
	Stompe trauma's		
		contusies	
		distorsies	
		luxaties	
		fracturen	
		rupturen	
		kramp	schudmethode
			antagonistische methode
			rekmethode
			nazorg
Stoornissen algehele toestand			
	algemeen		stabiele zijligging
		flauwte	
		shock	
	hersensletels		
		hersenschudding	
		schedelbasisbreuk	
		bloeding onder het schedeldak	
		hersensbloeding	
	ziekten		
		epilepsie	
		suikerziekte	
Levensreddende handelingen			
	reanimatie		
		CPR/AED	
Vervoer			
	1 persoon		
	2 personen		
		brancard	
	meerdere personen		

Massage		
	pré-activiteitsmassage	
		preparatief
		preventief
	Inter-activiteitsmassage	
		preparatief
		preventief
	post-activiteitsmassage	
		curatief
	passiviteitsmassage	
		sedatief
		stimulerend

Tactiele bevindingen		
	palpatie	
		lengte palpatie
		tonus bepaling
		huidindicatie
		temperatuurverschillen
Handgrepen		
	Intermitterend drukken	
		handgewenning
		depletorisch/dehydrerend
	effleurages	
		lengte
		cirkel
		dwars
	pétrissages	
		lengte
		cirkel
		dwars
	fricties	
	schuddingen	sederend
	tapotements	stimulerend

Massage opdrachten			accent
	Eén voorzijde onderste extremiteit		
		sederend	+
		stimulerend	+
	Eén achterzijde onderste extremiteit		
		sederend	+
		stimulerend	+
	Rug		
		sederend	+
		stimulerend	+
	Eén bovenste extremiteit		
		sederend	+
		stimulerend	+
	Schoudergordel plus deltoidei		
		sederend	+
		stimulerend	+

Beroepsgerelateerd onderzoek		
	anamnese	
		sociale anamnese
		gezondheidsanamnese
		sportanamnese
	inspectie	
		van voor
		opzij
		achter
	functieonderzoek	
		actief
		passief
		weerstand

Preventief bandageren		bedekkende bandage
	Heellock	+/-
	beperking in of eversie	+
	triceps surae	+
	hyperextensie beperking van de knie	+
	algehele stabilisatie van de knie	+
	Hamstrings	+
	Quadricpes	+
	adductoren	
	beperking palmarflexie	+
	beperking dorsaalflexie pols	+
	herinnerings tape tenniselleboog	-
	hyperextensie beperking elleboog	+
	rotator Cuff	-
Functionaliteitstests		
	onbelast	
	halfbelast	
	belast	
	verhoogd belast	

Volgorde praktijktentamen		Normering
Zorgverlening bij acuut sportletsel	scherp trauma	V of O
	stomptrauuma w.o. kramp	V of O
	stoornis alg.toestand	
Beroepsgelateerd onderzoek		
	anamnese	V of O
	Inpectie	V of O
	functieonderzoek	V of O
Preventief bandageren		
	tape en bandage	V of O
	functionaliteitstests	V of O
Massage	palperen	V of O
	Intermitterend drukken	V of O
	effleurages	V of O
	pétrissages	V of O
	fricties	V of O
	schuddingen of tapotements	V of O
Reflectiegesprek		V of O
Nagesprek		

Competentiematrix sportverzorger -masseur

Beroepscompetenties		Kerntaak								Kernopgave				
		1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5
1	Voorkomen van sportblessures	X			X	X	X	X			X	X		
2	Sporters masseren	X	X					X			X			X
3	Niet sporters masseren	X						X			X			
4	Zorgverlening bij acuut sportletsel	X		X					X	X	X		X	X
5	Preventief bandageren	X	X		X	X			X			X		
6	Voor- en nazorg	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
7	Functioneren in een sportmedisch team	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
8	Functioneren in een sporttechnisch en -tactisch kader		X		X		X		X			X	X	
9	Assisteren bij sportbeoefening				X		X		X			X	X	
10	Bewaken van voortgang	X	X		X		X		X		X	X	X	
11	Bewaken van kwaliteit						X		X		X	X	X	
12	Leiding geven en nemen		X	X	X		X			X	X	X	X	
13	Werken volgens voorschriften met betrekking tot veiligheid, arbo en milieu		X	X			X		X	X	X		X	
14	Onderhouden professionele relatie met de organisatie						X		X			X		
15	Samenwerken met collega's		X		X							X	X	X
16	Omgaan met sporters/cliënten		X		X		X		X	X	X	X		
17	Ontwikkelen van beroepscompetenties	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X

Kerntaken
1. Beoordeling actief en passief bewegingsapparaat
2. Samenstellen en uitvoeren van een gefaseerd plan van aanpak
3. Zorgverlening bij acuut sportletsel
4. Begeleiding reïntegratieperiode van het revalidatieproces
5. Preventief bandageren
6. Advisering
7. Massage
8. Administratie

Kernopgaven
1. Dilemma's van zorgverlening
2. Ethiek
3. Conflictbelangen
4. Blessures
5. Medisch, paramedisch, perimedisch

Succescriteria
A. Vakmatig en methodische competenties
1. Massage ingedeeld naar intensiteit, voorafgegaan door anamnese en beroepsgerelateerd onderzoek, geëvalueerd door feedback
2. Prognose ten tijde van het ontstaan van een blessure, gevolgd door eerste hulp, hier na volgt een advies
3. Voorkomen van blessures op basis van individuele gegevens zoals, statiek, belasting en belastbaarheid
4. Administratief om gegevens vast te leggen (inzichtelijkheid)
5. Preventief bandageren vanuit een functieonderzoek, een aangepaste bandage aanleggen, en de controle op het functioneren van de bandage
6. Krampbestrijding ingedeeld naar veilige toepassing en effectiviteit
7. Functieonderzoek: actief, passief, weerstand
8. Anamnese: sociale, sportanamnese, gezondheidsanamnese, psychosociale anamnese
9. Gefaseerd plan van aanpak
10. Hersteltraining

Succescriteria
B. Bestuurlijke-organisatorische en strategische competenties
1. Er is niet alleen kennis van de eigen organisatie noodzakelijk, maar tot op zekere hoogte ook van externe organisaties zoals sportfysiotherapie en sportgeneeskunde
2. Naarmate de sportprestatie hoger wordt en de belangen toenemen, zal de sportverzorger in een team van sportbegeleiders fungeren
3. Binnen de vereniging krijgt hij te maken met het bestuurlijke kader zoals het verenigingsbestuur en dus met een beleid
4. Hij moet wel, binnen richtlijnen, zelfstandig kunnen handelen maar daarbij ook zijn eigen grenzen kunnen zien
5. de sportverzorger –masseur moet in staat zijn om op operationeel niveau goed te kunnen omgaan met een breed scala van sporters en begeleiders met uiteenlopende achtergronden en kennisniveau.
6. Enig inzicht in maatschappelijke verhoudingen (cultureel, etnisch) kan in zijn werk van pas komen

Succescriteria
C. Sociaal-communicatieve en cultureel-normatieve competenties
1. Zeer belangrijk zijn sociaal-communicatieve vaardigheden, kunnen samenwerken met mensen binnen en buiten het team en kunnen omgaan met normen en waarden
2. Hij moet over een goed inlevingsvermogen beschikken
3. Een maatschappelijke betrokkenheid is evident. Wat betreft de eigen normen en waarden staan integriteit en een democratische gezindheid voorop
4. Hij krijgt te maken met nauw lichamenlijk contact en neemt zeden en ethiek hoog op

Succescriteria
D. Leer- en vormgevingscompetenties
1. Een lerende houding staat centraal
2. Nieuwe informatie moet de sportverzorger –masseur snel kunnen begrijpen en toepassen
3. Hij beschikt over het vermogen om ervaring om te zetten in een wijziging van toekomstig handelen
4. De sportverzorger –masseur moet in staat zijn op basis van zijn ervaringen zelfstandig te bepalen op welke punten zijn functioneren kan verbeteren

Specifieke competenties voor bekwaamheden

Kerntaak	VMC	BOSC	SCCNC	LVC
Beoordeling actief en passief bewegingsapparaat	*			*
Samenstellen en uitvoeren van een gefaseerd plan van aanpak	*	*	*	*
Zorgverlening bij acuut sportletsel	*		*	*
Begeleiding reïntegratieperiode van het revalidatieproces	*		*	*
Preventief bandageren	*			*
Advisering		*	*	
Massage	*		*	
Administratie		*		

VMC= Vakmatige en methodische competenties
 BOSC= Bestuurlijk-organisatorisch en strategische competenties
 SCCNC= Sociaal-communicatieve en cultureel-normatieve competenties
 LVC= Leer- en vormgevingscompetenties

Conform de kerntaken uit het NBSM referentiekader

Specifieke indicatoren voor bekwaamheden

Kerntaak	FK	BK	CV	RV	PV	IA	RV	PV
Beoordeling actief en passief bewegingsapparaat	*		*	*			*	
Samenstellen en uitvoeren van een gefaseerd plan van aanpak		*		*		*	*	
Zorgverlening bij acuut sportletsel	*		*	*	*	*	*	*
Begeleiding reïntegratieperiode van het revalidatieproces		*		*		*		*
Preventief bandageren		*		*	*		*	*
Advisering		*	*			*	*	
Massage		*	*	*	*			*
Administratie	*		*				*	

FK= feitelijke kennis
BK= begripsmatige kennis

CV= cognitieve vaardigheid
RV= reactieve vaardigheid
PV= psychomotorische vaardigheid
IA= interactieve vaardigheid

RV= reproductieve vaardigheid
PV= productieve vaardigheid